

4.4 Całkowita roczna kwota wyrównania nie powinna przekraczać:

- a) dla Azorów i Madery: 4 283 992 EUR
- b) dla Wysp Kanaryjskich 5 844 076 EUR
- c) dla Gujany Francuskiej i Reunion: 4 868 700 EUR

4.5 Na okres 2007 — 2013 przewiduje się roczny budżet w wysokości 15 mln EUR, czyli taki sam jak w poprzednim okresie. Będzie on pochodził z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji.

4.6 Zmiany wprowadzone do poprzedniej wersji omawianego rozporządzenia wynikają m.in. z zaleceń sformułowanych przez EKES w poprzedniej opinii; dlatego też Komitet uważa je za stosowne.

4.7 Wsparcie jest ograniczone do tych produktów rybołówstwa pochodzących z regionów najbardziej oddalonych, które są hodowane i przetwarzane zgodnie z zasadami wspólnej polityki rybołówstwa.

4.8 We wniosku dotyczącym rozporządzenia wyklucza się z listy produktów rybołówstwa, którym nie będzie przysługiwać wyrównanie, „produkty złowione przez statki rybackie pływające pod banderą Wenezueli i prowadzące działalność na wodach Wspólnoty”. EKES jest zdania, że jeśli jakiś układ między Unią Europejską a Wenezuelą umożliwiłby statkom tego państwa korzystanie z systemu wyrównywania kosztów ustanowianego w omawianym wniosku dotyczącym rozporządzenia, to układ ten powinien być wymieniony z nazwy; to samo dotyczy wód wspólnotowych regionu oddalonego, z których połowy będą podlegać systemowi wyrównywania.

4.9 Na koniec wniosek dotyczący rozporządzenia przewiduje, aby każde państwo członkowskie składało coroczne sprawozdania monitorujące wdrażanie systemu wyrównywania kosztów, a także aby przed 31 grudnia 2011 r. Komisja przedłożyła Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie z jego wdrożenia; sprawozdanie to byłoby, w razie potrzeby, uzupełnione o wnioski legislacyjne.

Bruksela, 17 stycznia 2007 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie równych szans dla osób niepełnosprawnych

(2007/C 93/08)

Dnia 24 maja 2006 r. rząd Austrii, sprawujący przewodnictwo w Radzie UE, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowił zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie *równych szans dla osób niepełnosprawnych*

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 19 grudnia 2006 r. Sprawozdawcą był Meelis Joost.

Na 432. sesji plenarnej w dniach 17-18 stycznia 2007 r. (posiedzenie z dnia 17 stycznia 2007 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 152 do 1 — 1 osoba wstrzymała się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wprowadzenie

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) z zadowoleniem przyjmuje wniosek rządu austriackiego, sprawującego przewodnictwo w Radzie UE, o sporządzenie opinii na temat równych szans dla osób niepełnosprawnych. Propagowanie idei równych szans dla osób niepełnosprawnych musi być postrzegane jako jeden z trwających procesów, który powinien zyskać ważne miejsce w programie prac każdej prezydencji Rady UE.

1.2 Poprzez niniejszą opinię EKES pragnie wybiec nieco w przyszłość i rozpocząć nakreślanie wyzwań w odniesieniu do niepełnosprawności, którym Komisja będzie musiała stawić czoła w drugiej połowie bieżącej kadencji, a także w późniejszym okresie. Niniejsza opinia powinna również wpisywać się w szersze ramy ustalania priorytetów na okres realizacji ostatniej

fazy planu działania w sprawie niepełnosprawności (2008-2009), jak również przypadającego za dwa lata ponownego otwarcia debaty budżetowej wraz z jej późniejszymi konsekwencjami dla planowania i ustalania priorytetów.

1.3 Osoby niepełnosprawne stanowią 15 % całkowitej liczby ludności, przy czym udział ten wzrasta w miarę starzenia się społeczeństwa. Oznacza to, że w poszerzonej UE żyje obecnie 50 mln osób dotkniętych niepełnosprawnością⁽¹⁾. Osoby te stanowią więc znaczną grupę obywateli UE i zapewnienie im równych szans jest ze względów społecznych, etycznych i politycznych koniecznością, która powinna znaleźć się wśród ścisłych priorytetów programu UE. Za integracją osób niepełnosprawnych i zapewnieniem im pełnego dostępu do towarów i usług przemawiają również oczywiste przesłanki gospodarcze.

⁽¹⁾ Zgodnie z danymi Eurostatu za 2002 r. 44,6 mln osób w grupie wiekowej 16-64, tzn. jedna szósta (15,7 %) obywateli, stwierdziła, że cierpi na długotrwałe problemy zdrowotne lub niepełnosprawność (DPZN).

1.4 EKES jest zdania, że sięgnięcie do pełnego arsenału działań zaplanowanych na rok 2007 w ramach Europejskiego Roku na rzecz Równych Szans dla Wszystkich ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania równych szans osobom niepełnosprawnym. W działania te należy także zaangażować organizacje osób niepełnosprawnych, tak jak miało to miejsce podczas Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych 2003. Ponadto przyszły rok powinien stanowić dla Unii Europejskiej i państw członkowskich okazję do wzmocnienia prawodawstwa i strategii na rzecz równych szans dla osób niepełnosprawnych.

1.5 Osoby niepełnosprawne nie tworzą jednolitej grupy. Różne formy niepełnosprawności wiążą się z odmiennymi potrzebami, które będą mogły zostać zaspokojone wyłącznie w przypadku, gdy społeczeństwo uzna potrzeby osób niepełnosprawnych i dysponować będzie jak najszerszym zakresem odpowiednich informacji. Kluczową rolę w tym zakresie odgrywa działalność organizacji reprezentujących interesy osób niepełnosprawnych.

1.6 W Unii Europejskiej znaczna liczba osób niepełnosprawnych jest pozbawiona możliwości pełnego udziału w życiu społeczeństwa i integracji z nim oraz korzystania z podstawowych praw człowieka i praw obywatelskich. Należy podkreślić potrzebę pełnej integracji dzieci niepełnosprawnych.

1.7 EKES z zadowoleniem przyjmuje konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, przyjętą w grudniu 2006 r. (²)

2. Wnioski i zalecenia

2.1 EKES wzywa do pełnego wykorzystania możliwości związanych z rokiem 2007, ogłoszonym Europejskim Rokiem Równych Szans dla Wszystkich, w celu zapewnienia równych szans osobom niepełnosprawnym.

2.2 EKES wzywa Komisję do przedłożenia wniosku przewidującego ustanowienie kompleksowych przepisów w kwestiach związanych z niepełnosprawnością, poszerzającego zakres ochrony osób niepełnosprawnych przed dyskryminacją o dziedziny niezwiązane z zatrudnieniem, a także wzmacniającego zasadę włączania problematyki niepełnosprawności we wszystkie dziedziny polityki. Przepisy te zapewniłyby podstawowy poziom ochrony przed dyskryminacją we wszystkich dziedzinach życia w całej UE. Ponieważ ich zakres obejmowałby także dziedzinę dostępu do towarów i usług, przyczyniłyby się one również do sprawniejszego funkcjonowania jednolitego rynku oraz realizacji celów strategii lizbońskiej.

2.3 EKES apeluje do Komisji i państw członkowskich o podjęcie kolejnego kroku w pracach nad problemem niepełnosprawności i przejście od planu działania w sprawie niepełnosprawności (PDN) do szeroko zakrojonej unijnej strategii na rzecz osób niepełnosprawnych.

2.4 EKES wzywa państwa członkowskie i Komisję, by w ramach przysługujących im kompetencji kontynuowały wysiłki na rzecz zapewnienia pełnej integracji osób dotkniętych niepeł-

nosprawnością i ich udziału w życiu społecznym, uznając, że przysługują im takie same prawa jak pozostałym obywatelom. Wzywa także do zbadania ewentualnych rozwiązań alternatywnych do obecnie istniejących instytucji, w których osoby niepełnosprawne żyją w izolacji od lokalnej społeczności, niekiedy w niegodnych lub nieludzkich warunkach, oraz do stopniowego uruchamiania takich rozwiązań.

2.5 EKES przypomina o priorytetach, na jakich należy się skoncentrować w celu zapewnienia równych szans osobom niepełnosprawnym: informowaniu o prawach osób niepełnosprawnych, zapewnianiu im dostępu do budynków publicznych oraz dostępu do społeczeństwa informacyjnego i środków transportu, opracowaniu nowych przepisów krajowych oraz wsparciu dla rodzin, czyli o priorytetach, które powinny obowiązywać w każdym społeczeństwie. Szczególnie ważne jest skoncentrowanie się na dzieciach niepełnosprawnych i zapewnienie im właściwej edukacji, integracji i wsparcia, by wspomóc ich aktywność społeczną i zmniejszyć uzależnienie od świadczeń społecznych.

2.6 EKES apeluje do Komisji Europejskiej i państw członkowskich o gotowość do znacznie szerszego wspierania działalności organizacji osób niepełnosprawnych. Ideę „Nic o niepełnosprawnych bez niepełnosprawnych” można wprowadzić w życie tylko wtedy, gdy rządy zadadzą sobie sprawę o potrzeby wspierania współpracujących ze sobą organizacji osób niepełnosprawnych. W czerwcu 2004 r., wkrótce po ostatnim rozszerzeniu Unii Europejskiej, krajowe zrzeszenia organizacji pozarządowych reprezentujących osoby niepełnosprawne z dziesięciu nowych państw członkowskich oraz Rumunii i Bułgarii przyjęły w tej sprawie tzw. rezolucję budapeszteńską (³).

2.7 EKES wzywa Komisję i państwa członkowskie do udostępniania informacji na temat najlepszych praktyk i skutecznych strategii (takich jak metoda zawarta w Agendzie 22), tak aby zaangażować przedstawicieli osób niepełnosprawnych w opracowanie planów działania władz lokalnych, zapewniając tym samym równe szanse osobom niepełnosprawnym, także na szczeblu lokalnym. Komitet wzywa państwa członkowskie do działania zgodnie z wytycznymi unijnej grupy wysokiego szczebla ds. niepełnosprawności dotyczących włączania problematyki niepełnosprawności w różne obszary polityki (⁴).

2.8 EKES pozytywnie ocenia determinację Komisji na rzecz uruchomienia w 2008 r. europejskiej inicjatywy w zakresie integracji elektronicznej oraz wzywa, by inicjatywa ta była możliwie najbardziej dalekosiężna i ambitna oraz by stanowiła decydujący krok na rzecz włączenia problematyki eDostępności do wszystkich właściwych dziedzin polityki UE.

2.9 Bardziej konkretnie, EKES wzywa do włączenia problematyki dostępności do obecnie omawianych nowych uregulowań wyznaczających nowe ramy komunikacji elektronicznej oraz do dyrektywy w sprawie telewizji bez granic, tak aby umożliwić osobom niepełnosprawnym korzystanie w pełni z tych ważnych środków przekazu.

(²) Patrz np.:

http://www.eudnet.org/update/online/2004/jun04/edfn_02.htm

(⁴) Materiały do dyskusji na posiedzenie grupy wysokiego szczebla ds. niepełnosprawności 18-19 marca 2004 r.; Dokument strategiczny pt. „Włączanie problematyki niepełnosprawności w różne obszary polityki”, Grupa wysokiego szczebla ds. niepełnosprawności

(²) Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, Nowy Jork, 2006 r.

2.10 EKES wzywa do rozwinięcia przepisów dyrektywy 2001/85/WE⁽⁵⁾, aby zapewnić ich zgodność z nowymi wspólnotowymi przepisami dotyczącymi praw niepełnosprawnych pasażerów samolotów.

2.11 EKES wzywa Komisję i państwa członkowskie, by dołożyły wszelkich starań i poświęcenia wszelkich zasobów, jakie okażą się niezbędne do zagwarantowania skutecznego wprowadzenia w życie dyrektywy 2000/78/WE⁽⁶⁾, ustanawiającej ramy prawne równego traktowania w zakresie zatrudnienia.

2.12 EKES jest zdania, że rezygnacja z instytucji opieki nad osobami niepełnosprawnymi na rzecz wysokiej jakości alternatywnych rozwiązań na szczeblu lokalnym stanowi niezbędny warunek integracji i zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne. Wzywa Komisję Europejską do włączenia tej problematyki w zakres przyszłych inicjatyw w dziedzinie usług społecznych użyteczności publicznej, a także do potraktowania jej jako priorytet w ramach funduszy strukturalnych.

2.13 EKES wzywa Komisję i państwa członkowskie do poświęcenia szczególnej uwagi kwestii opieki społecznej i pomocy osobistej dla osób niepełnosprawnych, biorąc pod uwagę, że usługi wspierające umożliwiają osobom niepełnosprawnym oraz ich opiekunom prowadzenie normalnego życia i aktywny wkład w życie społeczeństwa.

2.14 W kontekście inicjatywy Komisji w sprawie „lepszego stanowienia prawa”, EKES postuluje przeprowadzenie oceny oddziaływania przy opracowywaniu nowych projektów przepisów, z uwzględnieniem szczególnej sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto wszelkie narzędzia informatyczne służące do poprawy jakości prawodawstwa UE oraz jego przyjmowania, transpozycji i egzekwowania powinny w pełni spełniać wymogi dostępności.

2.15 Rodziny, które mają na utrzymaniu co najmniej jedną osobę niepełnosprawną, są bardziej zagrożone popadnięciem w ubóstwo, gdyż niepełnosprawność pociąga za sobą większe wydatki na rodzinę, mogące dochodzić nawet do 30 tys. euro rocznie⁽⁷⁾. Usprawiedliwia to zastosowanie środków dyskryminacji pozytywnej, jak np. świadczeń (pieniężnych lub w naturze) lub ulg podatkowych.

2.16 Komitet wzywa państwa członkowskie do egzekwowania i monitorowania przepisów, które mają wpływ na równe szanse dla osób niepełnosprawnych. EKES stwierdza, że dyrektywy w sprawie transportu lotniczego i kolejowego odnoszą się jedynie do transportu międzynarodowego i pozostawiają osoby niepełnosprawne bez dostępnych dla nich środków transportu regionalnego i lokalnego.

⁽⁵⁾ Patrz: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/85/WE z dnia 20 listopada 2001 r. w sprawie przepisów szczególnych dotyczących pojazdów wykorzystywanych do przewozu pasażerów i mających więcej niż osiem siedzeń poza siedzeniem kierowcy oraz zmieniającej dyrektywy 70/156/EWG i 97/27/WE.

⁽⁶⁾ Patrz: dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy.

⁽⁷⁾ Badanie dotyczące nierówności finansowej osób niepełnosprawnych w Barcelonie i nadmiernych obciążeniach finansowych wynikających z niepełnosprawności, przeprowadzone w marcu 2006 r. przez Lokalny Instytut Osób Niepełnosprawnych Rady Miejskiej Barcelony, wykazało, że wydatki rodziny związane z niepełnosprawnością któregoś z jej członków mogą dochodzić nawet do 30 tys. EUR rocznie, w zależności od poziomu opieki społecznej i rodzaju niepełnosprawności.
(<http://w3.bcn.es/fitxers/baccessible/greugecomparatiueconmic.683.pdf>).

3. Równe szanse dla osób niepełnosprawnych — przegląd sytuacji w różnych dziedzinach

3.1 Świadomość i edukacja

3.1.1 Podczas Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych w 2003 r. szczególny nacisk położono na kwestie uświadamiania społeczeństwu problemu niepełnosprawności i jej dostrzegania. Środki mające zagwarantować rzeczywisty przełom w zapewnianiu równych szans osobom niepełnosprawnym oraz informacje na temat niepełnosprawności powinny stać się stałym elementem programów edukacyjnych. Dobrze opracowana informacja medialna o problemach osób niepełnosprawnych powinna być traktowana jako ważne narzędzie zmieniające stosunek społeczeństwa do niepełnosprawności. Szkoły oraz środki masowego przekazu powinny współpracować za sobą na rzecz realizacji tego celu.

3.1.2 Bez zapewnienia integracyjnych programów edukacyjnych dla niepełnosprawnych dzieci i młodzieży trudno będzie zagwarantować ich późniejszą integrację na rynku pracy. Poprawa dostępu osób niepełnosprawnych do edukacji powinna stać się jednym z priorytetów w przygotowywanych planach działania i strategiach dotyczących osób niepełnosprawnych.

3.1.3 EKES uznaje wprawdzie postępy poczynione od czasu deklaracji madryckiej i Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych, jednakże nadal pozostaje wiele do zrobienia. Przykładem może być kwestia ogólnodostępnych stron internetowych, w tym także stron instytucji europejskich, spośród których 80 % jest zasadniczo niedostępnych dla osób niepełnosprawnych. Konieczne jest ponadto, aby wszystkie strony internetowe, za pomocą których świadczy się usługi dla ludności, także były w pełni dostępne.

3.1.4 Komitet postuluje szczególnie o nadanie normom ustalonym przez europejskie organy normalizacyjne obowiązkowego charakteru w dziedzinie zamówień publicznych dotyczących towarów i usług, a także o opracowanie prawodawstwa w zakresie dostępu do towarów i usług informatyczno-komunikacyjnych.

3.1.5 Koncepcja „Design for all” powinna być upowszechniana wśród wszystkich zainteresowanych stron, tzn. projektantów, producentów, autorów norm, jak i użytkowników, czyli osób niepełnosprawnych, które mają prawo do szerokiego wyboru dóbr i usług spełniających ich oczekiwania.

3.1.6 EKES z zadowoleniem przyjmuje deklarację ministerialną z Rygi w sprawie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK) na rzecz społeczeństwa integracyjnego oraz wyraża nadzieję, że stanie się ona ważnym krokiem w kierunku integracji osób niepełnosprawnych w świecie elektronicznych środków przekazu. TIK stanowią nie tylko istotny czynnik wzrostu i zatrudnienia, lecz także instrument zapewniający ogromne możliwości w zakresie integracji osób dotkniętych niepełnosprawnością.

3.1.7 W kontekście przyszłego przeglądu obowiązujących uregulowań w dziedzinie pomocy państwa na rzecz szkolenia i zatrudniania osób niepełnosprawnych EKES wzywa Komisję do utrzymania obecnego podejścia w przygotowywanym rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych.

3.2 Zatrudnienie

3.2.1 EKES jest świadomy faktu, że jeżeli chodzi o zatrudnienie, sytuacja osób niepełnosprawnych jest dużo gorsza niż osób niedotkniętych niepełnosprawnością. W 2003 r. badania Eurostatu potwierdziły, że wśród niepełnosprawnych grupa osób gospodarczo nieaktywnych jest znacznie liczniejsza: w przypadku osób dotkniętych poważną niepełnosprawnością z rynku pracy wykluczonych jest 78 %, w porównaniu z 27 % w przypadku osób bez długotrwałych problemów zdrowotnych lub wcale niedotkniętych niepełnosprawnością ⁽⁸⁾.

3.2.2 EKES z zadowoleniem przyjmuje podjęcie przez Komisję Europejską zdecydowanych działań na rzecz monitorowania procesu transpozycji i wdrażania dyrektywy dotyczącej zatrudnienia ⁽⁹⁾. Monitoring powinien być prowadzony we współpracy z partnerami społecznymi oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w tej dziedzinie. EKES jest zdania, że lepsze monitorowanie sprzyja lepszemu dostosowaniu miejsc pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, tworzeniu nowych miejsc pracy odpowiednich dla takich osób oraz organizowaniu usług wspierających.

3.2.3 EKES wyraża nadzieję na aktywniejsze zaangażowanie krajowych organizacji osób niepełnosprawnych w opracowanie planów reform. Odnowiona agenda lizbońska wymaga szerszego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, aby osiągnąć wyznaczone cele, co nie będzie możliwe, jeśli osoby niepełnosprawne (15 % ludności UE) pozostaną na marginesie lub jeśli nie uwzględni się w wystarczającym stopniu ich potrzeb i nie podejmie działań na rzecz ich zaspokojenia.

3.2.4 W związku z toczącą się debatą (m.in. podczas nieformalnego szczytu UE w Lahti w dniu 20 października 2006 r.) nad kwestią zatrudnienia, wzrostu i elastyczności rynku pracy, EKES wzywa Komisję do przeanalizowania wpływu elastycznych zasad pracy i środków je wspierających na poziom zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych oraz do zbadania możliwości wykorzystania wynikających z tego ewentualnych synergii do zwiększenia tego poziomu.

3.2.5 EKES wyraża także poparcie dla inicjatyw w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) na rzecz integracji osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Bardzo skutecznym narzędziem wspierania równości szans dla osób niepełnosprawnych okazała się inicjatywa EQUAL. Ze względu na to, że EQUAL przestanie wkrótce istnieć jako odrębna inicjatywa, EKES wzywa Komisję do włączenia w odpowiedni sposób przyjętego w niej podejścia i filozofii do nowych mechanizmów EFS.

3.2.6 W ramach nowego etapu Europejskiego Funduszu Społecznego należy położyć szczególny nacisk na fakt, że inwestycje w ludzi mogą zakończyć się powodzeniem wyłącznie wtedy, gdy towarzyszą im inwestycje w poprawę infrastruktury i dostępności.

3.2.7 Komitet jest zdania, że konieczne są odpowiednie ogólne zasady polityki oferujące zachęty finansowe dla firm, które dostosują do potrzeb niepełnosprawnych swoje budynki i

usługi, oraz opowiada się za ich uzupełnieniem, w razie potrzeby, wiążącymi przepisami prawnymi, aby nadać normom dostępności charakter obowiązkowy.

3.3 Społeczeństwo bez barier

3.3.1 EKES uznaje kształtowanie społeczeństwa bez barier za kwestię o zasadniczym znaczeniu dla faktycznego zapewnienia równych szans osobom niepełnosprawnym. Społeczeństwo bez barier oznacza otoczenie przystosowane pod względem technicznym do potrzeb osób niepełnosprawnych, w którym likwidowane są przeszkody utrudniające tym osobom komunikację i uczestnictwo.

3.3.2 EKES jest zdania, że należy udostępnić przystępne informacje na temat działań na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych w państwach członkowskich oraz ustawodawstwa krajowego obowiązującego w tej dziedzinie. Komitet wzywa Komisję do zestawienia wszelkich niezbędnych informacji w kolejnym dwuletnim sprawozdaniu na temat sytuacji osób niepełnosprawnych w Europie.

3.3.3 Jedną z głównych przeszkód w zapewnieniu równych szans są trudności napotymane przez osoby niepełnosprawne w dostępie do edukacji. Mimo że dyrektywa ramowa w sprawie zatrudnienia zakazuje wszelkiej dyskryminacji w zakresie szkolnictwa zawodowego (w tym także szkolnictwa wyższego), osoby niepełnosprawne mają w dalszym ciągu ograniczony dostęp do tego rodzaju kształcenia. Przyczyną tego jest m.in. infrastruktura nieprzystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, brak odpowiednich udogodnień, słaba komunikacja oraz brak informacji i konsultacji, a także system kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, który w praktyce często pozbawia ich szans edukacyjnych już w początkowym etapie kształcenia.

3.3.4 Unijne fundusze strukturalne wnoszą zasadniczy wkład w poprawę integracji pod warunkiem, że w ich ramach należy realizowana jest zasada niedyskryminacji osób niepełnosprawnych i dostępności. EKES z zadowoleniem przyjmuje niedawne zatwierdzenie nowych rozporządzeń dotyczących funduszy strukturalnych, stanowiących krok w tym kierunku i wykluczających finansowanie przez UE projektów tworzących nowe bariery dla osób niepełnosprawnych. EKES wzywa do przyjęcia takich samych założeń w pozostałych unijnych programach i inicjatywach, w szczególności tych, na które przeznaczane są wyższe środki, oraz do zapewnienia ich ważnej roli w realizacji celów strategii lizbońskiej.

3.3.5 EKES jest zdania, że należy dłożyć więcej starań, aby ukształtować otoczenie odpowiadające potrzebom osób niepełnosprawnych, przede wszystkim pod względem dostępu do transportu publicznego oraz środowiska miejskiego wolnego od barier. Wiele grup w społeczeństwie odnosi korzyści z otoczenia dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych — rodziny z małymi dziećmi, osoby starsze oraz np. osoby o tymczasowo ograniczonej możliwości poruszania się wskutek doznanego urazu.

⁽⁸⁾ Zestawienie danych statystycznych, temat nr 3: *Employment of disabled people in Europe 2002* (Zatrudnienie wśród osób niepełnosprawnych w Europie w roku 2002 — przyp. tłum.) Eurostat 26/2003

⁽⁹⁾ Dyrektywa 78/2000/WE z dnia 27 listopada 2000 r.

3.3.6 Niezbędne są pilne działania na rzecz zmiany postaw. Podstawową przesłanką dla zagwarantowania równych szans osobom niepełnosprawnym muszą być prawa człowieka, tzn. zasada, że wszyscy ludzie mają prawo do aktywnego udziału w życiu społeczeństwa. Niezwykle ważne jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z usług wspierających, w tym środków sprzyjających podjęciu zatrudnienia, takich jak tworzenie dotowanych stanowisk pracy chronionej, mających przygotować osoby niepełnosprawne do wejścia na otwarty rynek pracy.

3.3.7 Państwa członkowskie powinny stosować jednolite normy w zakresie poszczególnych procedur i metod zagwarantowania równych szans. Równe szanse w praktyce powinny oznaczać, że każda osoba dysponuje szerokim wachlarzem realnych możliwości. Zaproponowana zmiana, mająca na celu wzmocnienie prawdziwie indywidualnego podejścia wobec osób niepełnosprawnych, będzie w perspektywie średnioterminowej wiązać się z koniecznością ponoszenia większych wydatków ze środków publicznych, jak również z funduszy strukturalnych. Jednak dzięki efektowi dźwigni w perspektywie długoterminowej zapewni to stałe oszczędności w zakresie wydatków socjalnych.

3.3.8 Zasadniczą rolę w zagwarantowaniu równych szans dla osób niepełnosprawnych odgrywają przedsiębiorstwa gospodarki społecznej. Ułatwiają one integrację takich osób ze społeczeństwem oraz na rynku pracy, jak również propagują włączanie problematyki niepełnosprawności w inne dziedziny polityki poprzez zastosowanie zasady samopomocy, znajdujące szerokie zastosowanie w spółdzielniach.

3.3.9 Komitet jest przekonany, że nowe dyrektywy w sprawie zamówień publicznych zawierają odpowiednie narzędzia propagowania zatrudnienia osób niepełnosprawnych, dostępu do transportu publicznego i budynków oraz produkcji dostępnych towarów i oferowania dostępnych usług, dlatego wzywa wszystkie władze publiczne (na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim) do wykorzystywania tych narzędzi w takich właśnie celach. Wymiana najlepszych praktyk powinna być ponadto wspierana przez Komisję Europejską.

3.4 Zaangażowanie w proces decyzyjny

3.4.1 Europejskie organizacje osób niepełnosprawnych prowadzą aktywne działania na rzecz włączenia problematyki niepełnosprawności w inne dziedziny polityki. Komitet z zadowoleniem przyjmuje te działania oraz jest zdania, że przestrzeganie powyższej zasady ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia zakładanych celów. Włączanie to jest jednak możliwe jedynie w przypadku zaangażowania organizacji osób niepełnosprawnych w procesy decyzyjne, i to na wczesnym etapie.

3.4.2 Komisja Europejska opracowała efektywne procedury uczestnictwa, które zdaniem EKES-u odgrywają kluczową rolę w zagwarantowaniu równych szans osobom niepełnosprawnym. Wspieranie procesu włączania problematyki niepełnosprawności

w pozostałe dziedziny polityki może, w połączeniu ze środkami legislacyjnymi, przynieść pozytywne rezultaty w takich dziedzinach jak dostępny transport oraz budownictwo mieszkaniowe dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, jak również dostęp do towarów, usług i informacji.

3.4.3 Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych (2003) przyniósł ogromny postęp na drodze do zwiększenia uczestnictwa. Kluczowe znaczenie dla sukcesu tego przedsięwzięcia miało przyjęcie oddolnej strategii, która umożliwiła europejskim grupom osób niepełnosprawnych bardzo aktywne zaangażowanie się w prace przygotowawcze, jak również utrzymanie istotnej roli przez cały rok. Ze względu na zasadę włączania problematyki niepełnosprawności w pozostałe dziedziny polityki podjęto również kroki na rzecz współdziałania z szerokim kręgiem decydentów.

3.4.4 Zasadnicze znaczenie ma również zagwarantowanie, by zasada zapewnienia równych szans osobom niepełnosprawnym stała się integralnym elementem tych procedur Unii Europejskiej, które podlegają otwartej metodzie koordynacji. Jest to szczególnie istotne ze względu na fakt, że wiele decyzji związanych z polityką w dziedzinie niepełnosprawności należy w dalszym ciągu do kompetencji państw członkowskich.

3.5 Środki legislacyjne na rzecz zwiększenia równości szans dla osób niepełnosprawnych

3.5.1 Na szczeblu europejskim podjęto szereg inicjatyw politycznych na rzecz zagwarantowania równych szans osobom niepełnosprawnym. Podczas Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych 2003 Rada przyjęła rezolucje w sprawie zatrudnienia i szkoleń zawodowych, dostępności szkoleń i działalności kulturalnej oraz dostępności elektronicznej⁽¹⁰⁾. Również pozostałe instytucje UE podjęły inicjatywy na rzecz dostępności⁽¹¹⁾ i zatrudnienia.

3.5.2 Obecnie realizowany jest plan działania UE w sprawie niepełnosprawności na lata 2006-2007. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że cele planu koncentrują się, tak jak do tej pory, na podstawowych problemach osób niepełnosprawnych. Głównym celem drugiej fazy realizacji planu działania jest aktywna integracja osób niepełnosprawnych. Podstawę stanowi tutaj „obywatelska koncepcja” niepełnosprawności⁽¹²⁾, tzn. założenie, że osoby niepełnosprawne dysponują w życiu codziennym takim samym zakresem wyboru i kontrolą, co osoby niedotknięte niepełnosprawnością.

3.5.3 EKES jest zdania, że niezbędne jest ustanowienie dodatkowych przepisów w celu przeciwdziałania dyskryminacji we wszystkich dziedzinach działalności UE. Komitet z zainteresowaniem oczekuje na wyniki studium wykonalności dotyczącego dodatkowych inicjatyw legislacyjnych w dziedzinie niedyskryminacji. Komitet jest także przekonany, że konieczne jest jak najszybsze przedłożenie projektu dyrektywy w sprawie niepełnosprawności.

⁽¹⁰⁾ Rezolucja Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie promowania zatrudnienia i integracji społecznej osób niepełnosprawnych (2003/C 175/01)

Rezolucja Rady z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie dostępności infrastruktury i działalności kulturalnej dla osób niepełnosprawnych (2003/C 134/05)

Rezolucja Rady z dnia 5 maja 2003 r. w sprawie równych szans dla niepełnosprawnych uczniów i studentów w dziedzinie edukacji i szkoleń zawodowych (2003/C 134/04)

Rezolucja Rady z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie: „Dostępność elektroniczna — poprawa dostępu osób niepełnosprawnych do społeczeństwa opartego na wiedzy” (2003/C 39/03)

⁽¹¹⁾ 2010: *A Europe accessible for all: report by a group of accessibility experts* (Europa dostępna dla wszystkich. Sprawozdanie grupy niezależnych ekspertów w dziedzinie dostępności):

http://ec.europa.eu/employment_social/index/7002_en.html

⁽¹²⁾ Zgodnie z art. 26 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, Unia uznaje i respektuje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im niezależność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności.

4. Rola EKES-u w propagowaniu idei równych szans dla osób niepełnosprawnych

4.1 EKES pragnie przypomnieć, że partnerzy społeczni odgrywają zasadniczą rolę w integracji osób niepełnosprawnych. Istnieje wiele przykładów pracodawców stosujących dobre praktyki zarówno w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych, jak i projektowania towarów i usług dostępnych dla wszystkich. EKES podejmuje się wspierać postępy na tym polu w granicach swoich kompetencji.

4.2 Ponadto EKES zachęca pracodawców i związki zawodowe do skorzystania z mechanizmów dialogu społecznego w celu przedstawienia nowych inicjatyw na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych, włączając w to środki na rzecz utrzymania miejsc pracy.

4.3 EKES aktywnie angażuje się na rzecz zagwarantowania równych szans dla osób niepełnosprawnych. W 2003 r., aby przyczynić się do większego powodzenia Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych, EKES ustanowił grupę zadaniową ds. niepełnosprawności, złożoną z członków i urzędników Komitetu. Jej zadaniem było przygotowanie i realizacja działań EKES-u w ramach obchodów tego specjalnego roku europejskiego.

4.4 W opinii Komitetu w sprawie Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych (2003) ⁽¹³⁾ w przejrzysty sposób przedstawiono działania EKES-u służące propagowaniu zagadnień związanych z niepełnosprawnością. Mimo że EKES poczynił znaczne starania i postępy w zakresie włączania problematyki niepełnosprawności we wszystkie właściwe opinie, wyraża pełną gotowość do zwielokrotnienia tych starań w 2007 r. (Europejski Rok Równych Szans dla Wszystkich), a także po jego zakończeniu.

4.5 EKES przyjął szereg opinii dotyczących zagadnień związanych z niepełnosprawnością, np. opinię z 2002 r. w sprawie integracji osób niepełnosprawnych w społeczeństwie ⁽¹⁴⁾, w której po raz pierwszy przedstawiono szeroko zakrojone podejście do kwestii niepełnosprawności, oraz opinię na temat sytuacji osób niepełnosprawnych w rozszerzonej Unii Europejskiej. Wezwania do zapewnienia osobom niepełnosprawnym równych szans pojawiły się również w innych opiniach, np. w opinii w sprawie eDostępności ⁽¹⁵⁾ oraz w opinii w sprawie Europejskiego Roku Równych Szans dla Wszystkich (2007) ⁽¹⁶⁾ oraz w opinii poświęconej Zielonej księdze na temat zdrowia psychicznego ⁽¹⁷⁾. Kwestia ta została również poruszona w opinii w sprawie turystyki społecznej ⁽¹⁸⁾.

4.6 Nowy budynek EKES-u, otwarty w 2004 r., jest w pełni dostępny dla osób niepełnosprawnych. Umożliwiło to przedstawicielom organizacji osób niepełnosprawnych organizowanie

tam seminariów i udział w nich. Pozostałe instytucje UE powinny podążyć śladem EKES-u.

4.7 Komitet zwraca uwagę, że zrzeszenia osób niepełnosprawnych dysponują obecnie silniejszą reprezentacją na forum Komitetu. Ponadto szereg przedstawicieli organizacji gospodarki społecznej oraz partnerów społecznych dokłada wielu starań, aby przyczynić się do zagwarantowania osobom niepełnosprawnym równych szans.

4.8 W celu wspierania wymiany najlepszych doświadczeń Komitet zamierza zorganizować w trakcie Europejskiego Roku na rzecz Równych Szans dla Wszystkich 2007 seminarium poświęcone w szczególności kwestiom niepełnosprawności i dyskryminacji z wielorakich przyczyn.

4.9 EKES wzywa krajowe rady gospodarczo-społeczne i analogiczne organy do potraktowania roku 2007 jako punktu wyjścia do propagowania włączania problematyki niepełnosprawności w ich działania. Ponadto Komitet mógłby zbadać możliwość zamówienia badania na temat najlepszych praktyk stosowanych wśród partnerów społecznych w dziedzinie włączania problematyki niepełnosprawności do ich prac.

5. Specjalne działania na rzecz Europy bez barier

5.1 EKES zwraca uwagę na fakt, że do tej pory Europa nie dysponowała ogólnymi przepisami antydyskryminacyjnymi obejmującymi wszystkie dziedziny działalności UE.

5.2 Zagadnienia związane z niepełnosprawnością muszą znaleźć się w programie wielu unijnych strategii. Należy również uwzględnić wpływ takich strategii na kwestię zapewnienia równych szans osobom niepełnosprawnym. Problem niepełnosprawności musi być w dalszym ciągu traktowany szczególnie priorytetowo, między innymi dlatego, że np. znalazł się poza zakresem odnowionej strategii lizbońskiej oraz krajowych planów reform przedłożonych w roku 2005. W związku z tym EKES z zadowoleniem przyjmuje dokument roboczy poświęcony włączeniu problematyki niepełnosprawności do europejskiej strategii zatrudnienia oraz zwraca się do Komisji Europejskiej o przeprowadzenie oceny oddziaływania tego dokumentu.

5.3 EKES pragnie podkreślić, że należy wrócić do propozycji przedłożonej podczas przewodnictwa Wielkiej Brytanii, dotyczącej kontynuowania debaty na wyższym szczeblu politycznym poprzez coroczne posiedzenia ministerialne poświęcone zagadnieniom niepełnosprawności z udziałem właściwych organizacji osób niepełnosprawnych. Opinia publiczna nie została dotychczas dostatecznie poinformowana o tej inicjatywie.

⁽¹³⁾ Opinia EKES-u w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie realizacji, wyników i ogólnej oceny Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych 2003, 14.2.2006, sprawozdawca: Gunta ANCA, DzU C 88 z 11.4.2006

⁽¹⁴⁾ Opinia EKES-u w sprawie integracji osób niepełnosprawnych w społeczeństwie (opinia z inicjatywy własnej), 17.6.2002, sprawozdawca: Miguel Cabra de Luna, DzU C 241 z 7.10.2002

⁽¹⁵⁾ Opinia EKES-u w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów — eDostępność, 15.3.2006, sprawozdawca: Miguel Cabra de Luna, DzU C 110 z 9.5.2006

⁽¹⁶⁾ Opinia EKES-u w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie „Europejskiego Roku na rzecz Równych Szans dla Wszystkich (2007 r.) — W kierunku sprawiedliwego społeczeństwa”, 14.12.2005 (CESE 1507/2005), sprawozdawca: Maria Herczog, DzU C 65 z 17.3.2006

⁽¹⁷⁾ Opinia EKES-u w sprawie zielonej księgi zatytułowanej „Poprawa zdrowia psychicznego ludności — strategia zdrowia psychicznego dla Unii Europejskiej”, 17.5.2006, sprawozdawca: Adrien Bedossa, DzU C 195 z 18.8.2006

⁽¹⁸⁾ Opinia EKES-u w sprawie turystyki społecznej w Europie (opinia z inicjatywy własnej), 14.9.2006, sprawozdawca: Juan Mendoza Castro

5.4 EKES ponownie podkreśla potrzebę przyjęcia wspólnej europejskiej definicji niepełnosprawności, co zapewni większą skuteczność unijnych strategii w tej dziedzinie. Zgodnie z tym samym założeniem także zgromadzenie bardziej wyczerpujących danych na temat sytuacji osób niepełnosprawnych przyczyniłoby się do opracowania bardziej dojrzałej i lepiej ukierunkowanej polityki w tej dziedzinie. W związku z tym EKES zwraca się do Komisji, Eurostatu oraz państw członkowskich o przeznaczenie większych środków na opracowanie danych statystycznych służących analizie takich aspektów jak sytuacja w dziedzinie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, ich znaczenia dla gospodarki, ich roli jako konsumentów oraz ich dostępu do usług.

5.5 Zgodnie z traktatem amsterdamskim Wspólnota Europejska zobowiązała się do uwzględniania potrzeb osób niepeł-

nosprawnych w opracowaniu środków związanych z jednolitym rynkiem. Niestety, postanowienia deklaracji nr 22 nie zostały wprowadzone w życie, co doprowadziło nawet do powstania kolejnych barier w dostępie do towarów i usług.

5.6 EKES z uwagą śledzi losy Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych przyjętej w sierpniu 2006 r. i wzywa państwa członkowskie UE do jej ratyfikowania. Komitet wzywa także Komisję do zagwarantowania propagowania zapisanych w tej konwencji ONZ-u zasad i przestrzegania ich w ramach UE.

5.7 EKES wyraża nadzieję, że unijne plany działania na rzecz zapewnienia równych szans osobom niepełnosprawnym staną się katalizatorem kolejnych, nowych środków w tej dziedzinie, które przyniosą wymierne efekty.

Bruksela, 17 stycznia 2007 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitrios DIMITRIADIS

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Upowszechnianie godnej pracy dla wszystkich — wkład Unii w realizację programu godnej pracy na świecie

COM(2006) 249 wersja ostateczna

(2007/C 93/09)

Dnia 13 lipca 2006 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła opinię dnia 19 grudnia 2004 r. Sprawozdawcą był **Thomas Étty**.

Na 432. sesji plenarnej w dniach 17-18 stycznia 2007 r. (posiedzenie z dnia 17 stycznia 2007 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 128 do 3 — 11 osób wstrzymało się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES z zadowoleniem przyjął komunikat Komisji. Komitet jest przekonany, że Komisja — w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi — bardzo się przysłuży realizacji idei godnej pracy zarówno w UE, jak i w krajach trzecich.

Komitet podziela zdanie Komisji, że wyznaczenie celów o społecznym charakterze nie może być wykorzystywane w celach protekcjonistycznych.

1.1.1 Komitet wzywa Komisję do włączenia EKES-u w przygotowanie sprawozdania podsumowującego dalsze działania związane komunikatem, mającego się ukazać latem 2008 r.

1.1.2 Nawołuje także Komisję do opracowania odpowiednich wskaźników oceny wdrażania programu godnej pracy przez UE.

1.1.3 Komisja powinna jasno określić konsekwencje finansowe swojego wkładu w upowszechnianie godnej pracy, zarówno w UE, jak i poza nią. Powinno to obejmować informacje na temat sposobu, w jaki zamierza ona wspierać MOP w realizacji programu godnej pracy.